

בעזרת השם יתברך

ספר

השכר והעונש בשמירת עינים

בו יבואר מחז"ל כי כל שכר האדם, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כולם תלויים בהנהגתו בקדושה בראיית עיניו.

היות והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאוד, על כן צטטנו קצת מאמרי חכמינו זכרונם לברכה,

הן בענין **חומר העונש** המסתכל

וגם בענין **גודל שכר הנזהר**.

הספר הזה הוא תועלת גדול לכל היוצא

לדרך, ליקח חמשה דקות [מינוטיין] ולעיין בה. ובלתי ספק שיהיה לו שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות לו ולזרעו אחריו.

כל זה מלוקט מדברי חז"ל מש"ס בבלי וירושלמי ומדרשים ומספרי מוסר זלה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים להבות אש, מלהיבים נפש האדם לעבודת הבורא. דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ועל ידי ספר זה יהי' יד הכל ממשמשים בהן ויזכרו לשמור ולקיים.

ספר

השכר והעונש בשמירת עינים

שער שמירת עינים

בו יבואר (מחז"ל) כי כל שכר האדם, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כולם תלויים בהנהגתו בקדושה בראיית עיניו.

היות והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאד, על כן צטטנו קצת מאמרי חכמינו זכרונם לברכה,

הן בענין **חומר עונש** המסתכל

וגם **בגודל שכר** הנזהר, בקיצור נמרץ.

ותועלת גדולה לכל היוצא לדרך, ליקח חמשה מינוטי"ן ולעיין בענין זה. ובלתי ספק שיהי' לו

שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות

לו ולזרעו אחריו.

א. יוצא לשוק וכל שכן נוסע לדרך עלול לאבד חס ושלוש ב' עולמים. עולם הזה ועולם הבא. על ידי הסתכלות בנשים וכל שכן פריצות המטמאים ראשו וכל נפשו ומורידו שחת רחמנא ליצלן. והרמב"ם בהלכות תשובה פ"ד ה"ד, דהאדם אינו מרגיש שראיית העינים הן הן הגורמים אחר כך לבא לגופן של עריות. ובאור החיים פ' אחרי, דאם לא יעצור בעד ההסתכלות, לא יוכל בשום אופן להנצל מלהרהר ולבא לידי עבירה. וכדחז"ל (נדרים כ.), כל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה. וידוע מדחז"ל כי כל חיות האדם בעולם הזה, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כולם תלויים בהנהגתו בקדושה. וגם חייו בעולם הבא. והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאד, על כן צטטנו קצת מאחז"ל, הן בענין חומר עונש המסתכל וגם בגודל שכר הנזהר, בקיצור.

ותועלת גדולה לכל היוצא לדרך, ליקח חמשה מינוטיין ולעיין בכל זה. וגם ללקחו עמו לדרך להתבונן בו, ובלתי ספק שיהי' לו שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות לו ולזרעו אחריו. וכ"כ האור החיים הק' (פ' אחרי עה"כ את משפטי תעשו), שכי' דעל ידי שמירה מהעריות יוכל לקיים כל מצוות עשה שבתורה ולהשמר מכל לא תעשה, מה שאין כן אם יטמא נפשו לא יקיים אחת מהם, כי טומאה זו משרה טומאה על כל איברי האדם וכוחותיו. וכיון שכן, כל הלאוין לא ימנע מהם, כי בכל אבר טומאתו בו. וכן במצוות עשה, הגם שיעשה לפעמים, אינה מצוה, כי לא יתרצה בו הבורא יתברך שמו, ע"כ. וכזה כתב הקדוש בעל בני יששכר (דרך פקודין לא תעשה ל"ה, חלק הדיבור אות א'), קבלנו מרבותינו דבשביל זה היצר ביותר מתאוה לעבירה זו להיות שבוה נכלל כל תאותיו, וכוללת כל התאות, ע"כ.

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניי הברית רנא

ודבר זה מקורו בראשונים, שכי החינוך (מצוה שפ"ז) דעל ידי מצוה זו של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ישמר האדם מחטוא לד' כל ימיו. והמצוה הזאת יסוד גדול בדת. ואם תעבור פעם אחת אז תמשך אחריה כמה פעמים, דעבירה גוררת עבירה.

וגם בגשמיות, כאשר עיניו משוטטות בכל דבר, אז נעשה מבולבל ומוטרד מאד, דמחשבות שבראש מנהיגין הגוף, ובאין רואה דבר, אז יש לו מנוחה והרחבת הדעת אמיתית. וכדברי התוספות סוטה ח. (ד"ה אין), דאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריי לעולם. ולאידך אשה שלא ראה לא יבא לחשוב עליי. (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ח אות ט"ז).

ועיין עוד בשערי תשובה לרבינו יונה, דהמסתכל בעריות הו"ל מומר לעריות. ונמנה ברמב"ם הלכות תשובה (פ"ד ה"ד) בין כ"ד דברים המעכבין את התשובה, דחוטא ומדמה בנפשו שאין זה חטא. והוא עון גדול דעל ידי זה יבא לגופן של עריות (רמב"ם שם).

הנהגה ליוצא לשוק

חלק ההלכה

א) הסתכלות אסורה אפילו באצבע קטנה של אשה, אם נתכוין ליהנות ממנה וכאילו נסתכל במקום המגונה ביותר (שולחן ערוך אבן העזר סימן כ"א ס"א).

ב) ובמקום המכוסה כשמגולה, אסור אפילו עקיבה של האשה ואפילו אין מתכוין ליהנות. וכל שבידו לילך בשוק בדרכים שאין שם כל אלו והולך במקום שעקביים מגולים, אפילו אין מסתכל בהם, רשע מיקרי, דצריך להתרחק ממקום שיוכל לבא לעבירה. ומ"מ גם בליכא דרכא אחריתא וכופה עיניו למטה ועל כן מרגיש בעקבי האשה ואנוס הוא, מ"מ צריך

רנב תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

להטות עיניו לצד אחר. (עיין ב"ב נז : ורשב"ם ור"ג שם, ומהרש"א מכות כד., דקאי אעקב של האשה. ועיין עוד ערוך השולחן סימן כ"א ס"א).

ג) וראוי להתבונן בזה, דגם באין רואה פניי של האשה רק שאר מקום מכוסה המגולה, צריך לעשות פעולות שלא יראה בעיניו, דהגמרא שם מזה מיירי.

ד) ונלמד משם דכל שאפשר לילך בדרך או מקום או חנות דליכא שם רגלים מגולות או זרועות מגולות של נשים, אסור לילך שם אפילו בעצימת עינים ורשע מיקרי. ונפקא מינא להליכה בשוק ממקום למקום או לחנות שמצוי פריצות. ובאפי זוטרי (אבן העזר כ"א סק"ד) דגם בני ביתו בזרועות מגולות. וגם נכריות בכלל הנ"ל (וכמו שכתוב בפ"י ר"ג ב"ב דף נז :).

ה) ואפילו באין לו ברירה אחרת וצריך לילך לשוק או חנות שיש שם זרועות מגולות או שאר פריצות, יש לו לעצום עיניו ונקרא חסיד. ובזמן הזה היינו שיסיר הבתי עינים שלו, אם אפשר לו בלי זה שיוכל לראות העגלות ומרכבות (קאר"ן טראק"ס). ונקרא חסיד על ידי זה (ב"ב שם).

ו) המסתכל בעקיבה של האשה (חלק הרגל שנוגע לקרקע) וכל שכן למעלה מזה או זרועות מגולות, העונש על זה, דהויין לו בנים שאינם מהוגנים (נדריים כ. ובר"ן שם), פ"י בנים - בעלי מומין (עיין ט"ז קצ"ה).

ז) וכן בשוק או בכל מקום פריצות, צריך לילך בזריזות ומהירות גדולה ולא במתינות וכל שכן לא להשתהות בשוק בשיחה עם חברים, כשאפשר לפנות ולדבר במקום אחר, דעוברות נשים בעקביים מגולים. (עיין אבן העזר סימן כ"א ולהלן פגע באשה כו', עד שמסלקה לצדדין. שלא ירגיש בפגיעותי ואפילו לבושה בצניעות וכמו שכתוב בבאר היטב בשם הרדב"ז).

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רנג

המסתכלין במקום האסור, נחשך אור המזוכך שלהם ולא יזכו לראות בנועם ד' וליהנות מזיו השכינה

ח) וכדאי לזכור תדיר ולשנן לעצמו דברי החפץ חיים זצ"ל, דאותן עינים המסתכלין במקום האסור, נחשך אור המזוכך שלהם ולא יזכו לראות בנועם ד' וליהנות מזיו השכינה שהוא הנאה היותר גדולה השייך. (שמירת הלשון חלק ב' פ"ל). וכן כתב בעל בן איש חי, דכיון שהנאת האדם כשנפרדת הנשמה מהגוף עיקרו מהעינים, צריך לזהר בזה יותר משאר כל האיברים שלו (עוד יוסף חי, ואתחנן שנה א' ד"ה ולכן).

ט) אופן הליכה בשוק, מסתכל למטה כמו שהוא עומד בתפלה, ומהלך בשוק כאדם הטרוד בעסקיו (רמב"ם הלכות דעות פ"ה ה"ט).

י) פגע אשה בשוק אסור להלוך אחרי' אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחרי' (אבן העזר סימן כ"א ס"א). והאיסור בכל הנשים, אפילו כשהולכות מכוסה מכף רגל ועד ראש (רדב"ז חלק ב' סימן תשי"ע).

עיקר הכל הוא

שמור עיניך - ושמור פיך

א) "העבר עיני מראות שוא", דוד המלך עליו השלום רמז לנו, שיותר טוב להאדם להעביר וליקח חס ושלום עיניו קודם שיראה בהם דבר שוא ותפל רחמנא ליצלן, ועל זה יתפלל להשם יתברך בכל עת (אמרי קודש - סטרעליסק, אות ע"ו). ועל כן טרם יצא לחוץ מקום הנסיונות, יניח ידיו על המזוזה ויתפלל להקדוש ברוך הוא שישמרהו מכל מין הסתכלות אסורה, וממחשבות רעות. והקדוש ברוך הוא יעזור לו שלא יכשל (דרך פקודיך לא תעשה ל"ה, חלק הדיבור אות ו').

רנד **תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית**

מי שאינו מביט על נשים, לעתיד לבוא יהיה לפניו ממלאכי השרת

ב) מי שאינו מביט על נשים, ואינו מדבר דברים בטלים וסובל כעסו ואינו מתגאה ועוסק בתורה ובמעשים טובים, לעתיד לבוא יהיה לפניו ממלאכי השרת. (ספר חסידים סימן ק"מ).

ג) כשתשמור הפה ועיניים, תזכה לכל המדריגות הקדושים (שלי"ה הקדוש אות קדושה).

סגולה להנצל מעין הרע - שלא יסתכל בחוצות

ד) בגמרא איתא, דכמעט כל מיתות הן על ידי עין הרע (ב"מ קז:). והעצה להנצל מעין הרע שלא יסתכל בחוצות (ברכות כ.). ומהאי טעמא זכה יוסף וכל זרעו אחריו, דאין עין הרע שולטת בהם. (שלי"ה הקדוש אות קדושה).

חיי האדם תלויין בשמירת עיניים

ה) אפילו כשמוכרח לדבר עם אשה, יתן עיניו למטה ולא יראנה כלל, כי חיי האדם תלויין בזה, והוא בדוק ומנוסה, דטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא (תוכחת חיים למהר"ח פלאג"י, ואתחנן דיבור המתחיל לא תעשה).

ההולך בחוץ לא יסתכל בכל הצדדין

א) הרוצה לשמור עיניו, יחזק לבו בבטחון בד', הגם שנדמה לו שצריך להסתכל לכאן ולכאן, אם ד' ירצה יזמין לו האיש שמבקש ממילא, כדכתיב "ושח עינים יושיעי" (איוב כ"ב כ"ט) שהקדוש ברוך הוא מושיע לזה השח עינים בכל דבר שיצטרך (יסוד צדיק פרק א').

ב) ירגיל ויכריח עצמו, שלא להסתכל לכאן ולכאן, כי על פי הרוב כשהיצר מפתהו להסתכל באיזה מקום, מזמין לו שם ראיית איזה אשה או חצופה, כאשר בדוק ומנוסה, כי מובא בספרי חכמה, שיש רוח זנונים רחמנא ליצלן, והמה מלאים כל

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רנה

האורין, כי המה קליפות דקות, ותולדותיהם וחיותם מפגם המחשבה ופגם הראייה. ותיכף אשר האדם מגבי' עיניו להסתכל במקום האסור והמזוהם, או אפילו מחשב במחשבותיו סתם בלי ראי' והסתכלות, אז תיכף בזה הרגע מתלבשים בכח נפש הבהמית שלו, ושורין עליו ומטמאין אותו בכל מיני טומאות רחמנא ליצלן (יסוד צדיק, פ"ג).

ג) עוד לך כלל גדול, שלא ימצא יצרך פתח לשלוט בך בלכתך בשוק, ואתה רואה נשים באות לקראתך, שים עיניך לארץ עד שתעבורנה ואל תסתכל בהן וכו', שהרי תראה שהיצר מתגבר עליך בחוזק שתשים עיניך לראותן, ואם אין ראי' זו כלום, למה מתגבר עליך עד שכמעט לא כל אדם יכול לעמוד בנסיון זה, כי אם מי שאהבת בוראו חקוקה בלבו. (שבט מוסר, פכ"ז).

אל יבוש ממלעיגים

א) יש המתביישים לילך בשוק ועיניו למטה והיא בושה רעה שצריך לעקור. עמ"ש בספר חסידים סימן ט': ועיקר חוזק החסידות מתחלה ועד סוף אע"פ שמתלוצצים עליו אינו מניח חסידותו וכוונתו לשמים ואינו רואה פני נשים בפרט בין אנשים אחרים, שכולם רואין הנשים כגון שהי' בבית חופה, שהנשים שם מלובשות עדיים והכל מסתכלים והוא אינו מסתכל, לפיכך יזכה לרב טוב הצפון וכו', כמו שכתוב אשר צפנת ליראיך, ועינו תשבע מזיו השכינה, עכ"ל. ורמ"א סעי' א', ולא יתבייש בפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הבורא יתברך שמו.

אל יבוש ממלעיגים - ימצא מנוח לנפשו

- ויפעול ישועות בנפשו

ב) כל מי שחש לנפשו, שלא להביאה לידי טומאה, יגדיר את עצמו בחוש הראי' ואם הדבר קשה לו, יתגבר על עצמו בכל תוקף ועוז. וידע אשר ממש בנפשו הוא. ואם לא יגדיר את

רנו **תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית**

עצמו בזה, כל עבודתו כאין וכאפס נחשב ולא יפעול דבר ביגיעתו ועבודתו, ואדרבה ירד רחמנא ליצלן מטה מטה, ועל כן יתגבר כארי, להגדיר את עצמו בכל תוקף ועוז, וגם אם יהי ניכר אל יחוש לשיחות בני אדם, והלא בדבר הנוגע לחיי הנפש בגשמיות, אינם מביטים על שום דבר, וכל שכן בהנוגע לחיי הנפש הרוחני, והכבדות בזה היא רק בעת הראשונה, שצריך להכביד על עצמו ולהתגבר על טבעו ורצונו ובמשך הזמן יתרגל כך. ובהגדרה זאת ימצא מנוח לנפשו מכמה רעות ובלבולים, ואז יוכל לעבוד עבודתו וביגיעתו יפעול ישועות בנפשו בעזרתו יתברך.

(קונטרס העבודה, פרק ב' - לאדמו"ר האמצעי רבי דובער מליובאוויטש זצ"ל).

שכר השומר עיניו מהסתכלות אסורות

השומר עיניו מראיית אשה:

(א) יהי מרכבה לשכינה, - וכהקריב כל הקרבנות.

(חיד"א בעבודת הקודש, צפורן שמיר סימן ט' אות קכ"ח).

(ב) מתפלל להקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא עוזר לו,

שומע תפלתו ועונה לו בעת צרתו (חיד"א שם).

(ג) כח קדושת שפעו קיים לעולם ולעולמי עולמים, לזרעו וזרע

זרעו עד עולם (יסוד צדיק, פרק ג').

(ד) תזכה לחזות בנועם העליון, ומלך מלכי המלכים הקדוש

ברוך הוא ביפיו תחזינה עיניך בעולמות העליונים.

(באר משה, בא, ד"ה ויאמר).

(ה) יזכה לעתיד לבוא להיות במרומי מרומים בין צדיקים

וקדושי ארץ שעליהם העולם קיים, וירגיש בזיו קדושת בית

המקדש לעתיד לבוא.

(יסוד צדיק, פרק ג').

(ו) זוכה לראות ולשמוע מראות אלקות, ולהשיג השגת אלקות.

(ייטב לב, וירא - ד"ה וירא אליו).

תיקון השכר והעונש בשמירת עיני הברית רנז

ז) זוכה לבנים טובים ואריכות ימים (ספר חסידים סימן תצ"ה). יחיו בניו ויגדלם בלא צער, ויציל אותם ממקרי הזמן (אמרי קודש - השרף מסטרעליסק, אות ל"ח).

ח) זוכה שזרעו יחברו פירושים על התורה (ספר המדות, אות ס').

ט) זוכה להיות צופה במרכבה העליונה (ראשית חכמה, שער הקדושה פ"ח, אות מ"ז). ורואה בעין שכלו אורות עליונים (ליקוטי תורה - טשערנאביל, הדרי ז').

י) זוכה שלא יכהה מאור עיניו - אפי" בזקנותו (תוכחת חיים - רבי חיים פאלאגי, אחרי, ד"ה ולעני"ד).

יא) זוכה ונבראין מלאכים קדושים וטהורים, ולעתיד תקבצו אצלך (יסוד צדיק, פרק ה').

יב) זוכה לפרנסה בריוח (תוכחת חיים - אחרי, אור לשמים - בהעלותך [ד"ה בהעלותך], אמרי נועם - בראשית [ד"ה לחבר]).

יג) אין עין הרע שולט בו ובזרעו (ברכות כ'. דבש לפי, מע"ר).

יד) לא נקרא רבינו הקדוש "קדוש", מפני גדולת תורתו ועבודתו. אלא מפני שלא הסתכל מעולם במילתו, ולא הכניס ידיו למטה מטבורו (יסוד צדיק, פרק ה').

טו) לפעמים, אפילו על ידי פעם אחת שתעמוד בנסיון חזק בעינים, תוכל לזכות למדרגת קדושה גדולה (יסוד צדיק, פרק ה').

טז) זוכה לשמירה מעולה, שהקדוש ברוך הוא שומרו ומצילו (תפארת שלמה, מאמרי שבת, ד"ה ומעין).

יז) זוכה לחיות דקדושה. והתלהבות בתורה ותפלה, ולהאיר עיניו בתורתנו הקדושה. (בית אברהם - תזריע, ד"ה וראה).

עונש הגדול על הסתכלות

א) שלשה דברים ברא הקדוש ברוך הוא באדם, אזנים, עינים, לשון. מה עשה הקדוש ברוך הוא, שם לכל אחד גדר וחומה

רנח תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

וכו', **שם גבינים** לעינים, לכסות ולסתום ולעצום עיניו מראות ברע. והאדם הנבזה, כשהוא שם אזניו לשמוע עבירה, ועיניו לראות עבירה, לשונו להצמיד מרמה, מה עשה, פרץ גדר מלכו של עולם, אשר מסר בידו לשמור, על אחת כמה וכמה שבן מות הוא, ועל זה נאמר ופורץ גדר ישכנו נחש (ספר חסידים סימן קמ"ח).

ב) איתא בזוהר הקדוש פקודי (דף רס"ג): יש ממונה אחד שנקרא פתות, על שם שמפתה לבני אדם להסתכל ולעיין במה שאינו צריך בכמה נאופין וזנונים, ולאחר מיתת האדם ונקבר בקבר, בא הממונה ההוא ומחזיר להאדם נשמתו ואחר כך נוטל את האדם באכזריות ומשבר עצם של העינים ונוטל ממנו את העינים ואחר כך דן אותו ביסורין קשים ומרים ואחר כך מוריד אותו לבור שיש בו הרבה נחשים ועקרבים ואוחזין בו ודנין אותו בדינין קשים ומרים רחמנא ליצלן (קב הישר פרק ב', וכעין זה באור צדיקים - עמוד העבודה, פרק א').

ג) המסתכל בעריות קשתו ננערת. ואשר לא נשא עיניו אל אשת איש, זוכה ומקבל פני השכינה (ב"י, אבן העזר סימן כ"א).

ד) ובזה יעשה חשבון לנפשו האומללה, האם השתכר במשא ומתן בשוק, נגד מה שהפסיד בראייתו והרהורי עבירה. אפילו אם ישתכר למאות ולאלפים, האם כל ממון שבעולם יש בו די נגד הפסד עבירה אחת (שער התפלה, שער ניפול, ד"ה ולמול).

ה) אם העין הוא עבד ליצר הרע, לראות בעיניו והבלי העולם הזה, פטור מן הראי' לחזות בנועם ד', ובל יראה גאות ד' (חיד"א בדבש לפי, מעי ר' אות ב').

ו) ומזה מוסר השכל לאותן שרוצין להרויח ממון, ומסתכלין בקונטרסים (קאטאלאג'ין), או שאר מקומות לראות ולחפש בתר מציאות.

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רנט

הליכה לדרך

א) דעו כי השוקים והרחובות בכל מקום, וגם במקום שדרין שם יהודים חרדים מלאים פריצות וזוהמא, גרוע מן הגרוע כדור המבול. האש של היצר הרע ושל פריצות ותאות, בוער עד לב השמים, ואם אין נזהרין, לא לבד ששורפין הנשמה לעולם ולעולמי עולמים ומאבד עולמיו הן לחיים, מלהיות בגן עדן עם הצדיקים, עולם התחיי. אלא גם עולם הזה מאבד בידים, כי העין רואה ולב חומד ומחשבתו ודעתו טרודים בהרהורים רעים והבלי הבלים המבלבלים האדם כל היום לרבות הלילות. וכדחז"ל, גמירי אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות. אבל השומר עיניו, שומר מצרות נפשו, ומאושר במה שיש לו, נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ. ישנם אברכים נחמצים ומקוקלים הרבה, ושורש הקלקולים שמירת העינים.

(האדם ניכר בעת הנסיון. בליקוטי אמרים - תניא, דהאדם נמדד לפי זמן הנסיון, וזהו היהדות שלו. והכל לפניו רק הכנה לזה הרגע, ולאחריו להרגיע מהקושי שעבר עליו).

ואע"ג שהליכתו לחוץ באונס גמור, עכ"ז החמירה בו התורה יותר מכל איסורים שבתורה, שבהם קי"ל בפסחים, דבלא אפשר ולא קמכוין שרי, ובזה אסור, דקיימא לן פגע אשה מסלקה לצדדין. ובי טעמים בדבר אחד, כמו שכתוב בחפץ חיים הלכות לשון הרע - כלל ו', כיון שנפשו של אדם מחמדתן.

ועוד על פי שאמרו חז"ל, המתעסק בחלבים ועריות חייב, ומשום דפגמי הנפש, גם באונס, וזה פשוט. מרגלא בפי הגה"צ מבריסק "נעבעך [רחמנות] אַ אפיקורס" הוא גם כן אפיקורס.

ב) לשון מרן החתם סופר פרשת חיי שרה (ד"ה ויצא יצחק), וז"ל: שלא נחשדו ישראל קדושים להסתכל בפני נשים חלילה, אשר כל העושה זאת יאבד עצמו בזה ובבא חס ושלוס, עכ"ל.

הר"ר יהונתן, ביערות דבש (חלק ב' דרוש ט'), בעוונותינו הרבים כל גירוי יצר הרע בעריות על ידי הסתכלות, ועל ידי זה בא לכל

רס תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית

העבירות, ולכך מלאך המות מלא עיניים, כפי הסתכלות האדם בחייו.

ג) מרן החתם סופר פרשת בראשית, בהקדמה, אמרו חז"ל (עבודה זרה כ:): אמרו עליו על מלאך המות שכולו מלא עיניים ובשעת פטירתו של אדם עומד למעלה מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלוי' בו, כיון שהחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו, ממנה מת, ממנה מסרית, ממנה פניו מוריקות, ע"כ. וקשה איך ולמה מלא עיניים. ותירץ הגה"ק מהר"ן אדלער זצ"ל, דעל ידי שהאדם עובר רחמנא ליצלן על הלאו של "ולא תתורו וכו' עיניכם", ומטמא את עצמו בהסתכלות אסורות, בזה נותן עיניים ליצר הרע שהוא מלאך המות, ומזה נעשה מלא עיניים, מעיניים אלו שהסתכלו במקומות שאסור להסתכל, ומפני זה מזדעזע האדם, כיון שהוא רואה שהוא גרם את זה בעונותיו, ע"כ. וכן כתב הקדוש הרר"י ביערות דבש חלק ב' דרוש ט'. וחיד"א בנחל קדומים פרשת בראשית.

ד) האדם צריך להכיר, שהליכתו לחוץ היא עת נסיון, החיים והמות שלו תלויין כעת על כף מאזנים, אם יזהר שלא לטמא עיניו ולבו, דאם חס ושלוס יכשל, אוי לו ואוי לנפשו, מעותד רחמנא ליצלן לצרות גדולות השם ירחם, ואם יעמוד בנסיון, אז טוב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

בעזרת השם יתברך

סדר תולדות

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שזה
ויעקב איש תם ישב אהלים
 (תולדות פרק כ"ה פסוק כ"ז)

שנולד מהול. (ועיין רש"י חושע פרק י"ב פסוק י' ד"ה כימי מועד. ועיין רש"י תהלים פרק
 ד' פסוק ג' בד"ה בני איש, וכו', עי"ש. ועיין אבן עזרא בראשית פרק כ"ה פסוק כ"ז ד"ה
 יודע.)

ויזר יעקב נזיר ויבא עשו מן השדה והוא **עיף**
 (תולדות פרק כ"ה פסוק כ"ט)

איתא במדרש שבעל נערה המאורסה ושתי עבירות עבר
 באותו יום והיה עיף מן הרציחה הכוונה שהוציא זרע
 לבטלה שהוא כמו שופך דמים.

עשו הרשע עבר שתי עבירות קשות,
בא על נערה מאורסה, והרג את הנפש

בפסיקתא דרב כהנא (פרשה ג' ד"ה זכור את) וזה לשונו: זכור את
 אשר עשה לך (דברים כה, יז). יזכר עון אבותיו אל ה'
 (תהלים קט, יד). וכי אבותיו של עשו רשעים היו, והלא צדיקים
 גמורים היו, אברהם זקינו, יצחק אביו, ואת אומר יזכר עון
 אבותיו, אלא חטא שחטא על אבותיו. ומה חטא חטא על
 אבותיו, את מוצא יצחק בא מכח אברהם, יצחק חי מאה
 ושמונים שנה, אברהם חי מאה ושבעים וחמש שנה. ר' יודן
 בשם ר' אייבו ר' פנחס בשם ר' לוי בתוך חמש שנים שמנע
 מחייו של אברהם **עבר עשו הרשע שתי עבירות קשות, בא על**
נערה מאורסה, והרג את הנפש, הדא הוא דכתיב ויבא עשו מן
 השדה (בראשית כה, כט), ואין שדה אלא נערה מאורסה שנאמר ואם

בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה (דברים כב, כה). והוא עיף (בראשית שם, כה) אין עיף אלא הורג, שנאמר כי עיפה נפשי להורגים (ירמיה ד, לא). ר' זכיי רבא אומר אף גנב. אמר הקדוש ברוך הוא אני הבטחתי לאברהם ואתה תבוא אל אבותיך בשלום (בראשית טו, טו), והדא שיבו טבא שרואה את בן בנו מגלה עריות ושופך דמים וגונב, והדא סיבו טבא, טב ליה לההוא צדיק מתכנש בשלום, כי טוב חסדך מחיים (תהלים סג, ד). ומה חטיא דחטא על אביו, גרם לו שיכהו עיניו. מיכן אמרו כל מי שהוא מעמיד בן רשע או תלמיד רשע סוף שעניו כהות. בן רשע מאבינו יצחק, ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות (בראשית שם).

וכן איתא בבראשית רבה (פרשה סג) דיבור המתחיל ויבא עשו מן השדה וגו': ר' פנחס (בשם ר' לוי ורבנן) משום ר' סימון, את מוצא אברהם חי קע"ה, יצחק חי ק"פ, אלא אותן חמש שנים שמנע הקדוש ברוך הוא מחייו של אברהם מפני שבא עשו על נערה מאורסה והרג את הנפש, הדא הוא דכתיב ויבא עשו מן השדה שבא על נערה מאורסה שנאמר ואם בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה וגו' (דברים כב, כה), **והוא עיף שהרג את הנפש** כמה דאת אמר עיפה נפשה להורגים (ירמיה ד, לא), ר' ברכיה ור' זכיי רבא אף גנב כמה דאת אמר אם גנבים באו לך (עובדיה א, ה), אמר הקדוש ברוך הוא כך הבטחתי את אברהם ואמרתי לו ואתה תבא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה (בראשית טו, טו) זו היא שיבה טובה יהא רואה את בן בנו עובד עבודה זרה ומגלה עריות ושופך דמים, מוטב לו שיפטר בשלום שנאמר כי טוב חסדך מחיים וגו' (תהלים סג, ד).

עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמור משמרת

מצותי חקותי ותורתי
(תולדות פרק כ"ו פסוק ה')

וישמור משמרת. גזרות להרחקה על אזהרות שבתורה כגון שניות לעריות.

(פירוש רש"י)

חקותי אלו י"ג בריתות של מילה וכו'.

(ילקוט סופר)

איתא בילקוט שמעוני (ירמיהו רמז רפה) **ר' ישמעאל אומר גדולה**

מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות, ר' יוסי הגלילי

אומר גדולה מילה שדוחה את השבת חמורה שחייבים עליה כרת, רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה זכות למשה מלא שעה אלא בזכות המילה שנאמר ויהי בדרך במלון, ר' נחמיה אומר גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים, רבי אומר גדולה מילה שכל זכיותיו של משה לא עמדו לו בשעת דחקו.

עקב אשר שמעת בקולי

וישמר משמרת מצותי חקותי ותורתי

(תולדות פרק כ"ו פסוק ה')

סופי תיבות ברית.

(עיין זוהר ויקרא ד' כ"ג, זוהר חלק ג' דף י"ג עמוד ב')

השומר על הברית כאלו קיים כל התורה

ואיתא בזוהר: תא חזי, אברהם^א עד לא אתגזר, הא לא

אתמר דאיהו נטיר אורייתא, כיון דאתגזר מה כתיב

(א) בוא ראה אברהם עד שלא נימול, הרי לא נאמר שהוא שמר התורה, כיון שנימול מה כתוב עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת מצותי חקותי ותורתי, והכל מפני שנימול ונרשם בו הרושם הקדוש, ושמר אותו כיאות, עלה לו כאילו שמר התורה

רסד תיקון סדר תולדות הברית

(בראשית כ"ו) **עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי**, וכלא בגין דאתגזר ואתרשים בה רשימא קדישא, ונטיר לה כדקא יאות, סליק לה כאלו נטר אוריתא כלה. יצחק (דף י"ד עמוד א') אוף הכי כתיב (בראשית י"ז) **ואת בריתי אקים את יצחק**, ועל דא אוריתא אקרי ברית.

(זוהר בראשית דף י"ד עמוד ב')

איתא ברמב"ן פרשת תולדות (פרק כ"ו פסוק ה') וזה לשונו: **וישמור משמרתי** - לשון רש"י בקולי, כשנסיתי אותו. **משמרתי** - גזירות להרחקה כגון **שניות לעריות** שבות לשבת. **מצותי** - מצות שאלו לא נכתבו דין הוא שיכתבו, כגון גזל ושפיכות דמים. **חקותי** - דברים שיצר הרע ועובדי גילולים משיבין עליהם כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז שאין טעם בדבר אלא המלך גזר חקו על עבדיו. **ותורתי** - להביא תורה שבעל פה הלכה למשה מסיני. עד כאן לשונו.

וברשב"ם בראשית (פרק כ"ו פסוק ח') וזה לשונו: עקב אשר שמע אברהם בקולי - על העקידה דכתיב עקב אשר שמעת בקולי. **וישמור משמרתי** - כגון **מצות שמונה ימים דכתיב כאשר ציוה אותו אלקים**. **חוקותי ותורתי** - לפי עיקר פשוטו כל המצות הניכרות כגון גזל ועריות וחימוד ודינין והכנסת אורחים, כולם היו נוהגין קודם מתן תורה אלא שנתחדשו ונתפרש[ו] לישראל וכתרו ברית לקיימן. עד כאן לשונו.

כולה. יצחק גם כן כתוב ואת בריתי אקים את יצחק, ועל כן התורה נקראת ברית.

**וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי הוא כי
ירא לאמר אשתי פן יהרגוני אנשי המקום על רבקה
כי טובת מראה הוא**

(פרק כ"ו פסוק ז')

סופי תיבות מילה.

איתא בזוהר: בכל זמנא דאיתרשים בר נש בהאי רשימא
קדישא דהאי את מניה חמי לקב"ה מניה ממש
ונשמתא קדישא אתאחידת ביה וכו' ושכינתא לא איתפרשת
מיניה, עד כאן לשונו.

(זוהר פרשת בראשית דף צ"ד)

ולכן היה יעקב ירא ללכת למצרים משום שמצרים שטופי
זימה המה, ושמא בניו ילמדו מעשיהם ולא תהיה
השכינה עמם, על כן ניחם אותו הקדוש ברוך הוא ואמר לו,
אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם, שיהיו
מצויינים וגדורים מעריות, ועל כן אנכי ארד עמך מצרימה
ואנכי אעלך גם עלה.

עוד איתא בזוהר (פרשת תולדות דף ק"ד עמוד א') על פסוק "וישאלו
אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי היא" כמה
דאברהם בגין דשכינתא הוה עמיה ועם אתתיה ובגין שכינתא
אמר אחותי היא, דכתיב (משלי ז') אמור לחכמה אחותי את, עד
כאן לשונו.

ואפשר לרמוז בזה כי בפסוק פן יהרגוני אנשי המקום על
רבקה סופי-תיבות **מילה**, לפי שירא לאמור אשתי,
ועל כן אמר אחותי היא לרמוז, כי על ידי ששמר בריתו

(ב) פירוש הזוהר: וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי
היא, כמו שאמר אברהם, מפני שהשכינה היתה אתו ועם אשתו,
ומפני השכינה אמר שכתוב אמור לחכמה אחותי את, ועל כן
התחזק ואמר אחותי היא.

ואזדווגת שכינתא עמיה ואתקשרת בהדיה על כן אמר אחותי.

(ראה ילקוט שמעוני פרשת שמות רמז קס"ו).

איתא בזוהר: רבי חייא פתח^ג (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו וגוי, הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר, הדא הוא דכתיב (שם) שפת לא ידעתי אשמע, אבל מאי עדות, תא חזי בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ביי לההיא מלה, הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא, עד ההיא שעתא בתרייתא, דכתיב (בראשית לט) ותתפשהו בבגדו. מאי ותתפשהו, אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא, ורוח הקדש צווח לקבליה (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה, מאי קמשמע לן. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא, ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא ה' דאתוסף ביה, דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא יי איתוסף בפנחס על דקני בהאי. (פרשת פנחס חלק ג' דף ריג עמוד ב').

איתא בזוהר: ר' חזקיה^ד אמר כתיב (שמואל א יב) כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגוי, כי לא יטוש ה' את עמו, מאי

(ג) פירוש הזוהר: רבי חייא פתח עדות ביהוסף שמו. הרי העמידוהו שלמד שבעים פתקים, ולשון הקודש יותר. זה הוא שכתוב שפת לא ידעתי אשמע. אבל מהי עדות. בוא ראה, בשעה שאשת פוטיפר היתה אוחות בו לאותו דבר, היה יוסף עושה עצמו כמי שלא יודע הלשון שלה, וכן בכל יום, עד אותה שעה אחרונה שכתוב ותתפשהו בבגדו, מהו ותתפשהו, אלא מפני שעשה עצמו כמי שלא יודע הלשון. ורוח הקודש צווחת כנגדו לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מה משמיע לנו. אלא כל מי ששומר עצמו מזה, נקשר בה בשכינה, ואוחז באותה עדות. ומה היא, ה' שנוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן י' נוספה בפנחס על שקנא בזה.

(ד) פירוש הזוהר: רבי יחזקיה אמר, כתוב כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגומר. כי לא יטוש ה' את עמו, מה הטעם, בעבור

טעמא, בעבור שמו הגדול, בגין דכלא אתקשר דא בדא, ובמה אתקשרו ישראל בקודשא בריך הוא, בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון, ובגיני כך לא יטוש ה' את עמו, ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו. (פרשת אחרי מות (חלק ג דף עג עמוד ב).

עוד איתא בזוהר (פרשת ויקרא דף מ"ג): הקדוש ברוך הוא^ה אקרי ברית^ו ואורייתא אקרי ברית והאי רשימא קדישא אקרי ברית ועל דרך אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא.

ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו
(תולדות פרק כ"ז פסוק ט"ז)

סופי תיבות מילה, וכתוב בתריה וירח את ריח בגדיו.

וכדאיתא במדרש פרשת תולדות על פסוק "וירח את ריח בגדיו", אמר ר' יוחנן אין לך ריח רע יותר משטף העזים, ואת אמרת וירח את ריח בגדיו. **אלא מלמד שנכנס עמו ריח גן עדן**, (ועיין ביפה תואר ובנור הקדוש).

שמו הגדול, מפני שהכל נקשר זה בזה. ובמה התקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא, באותו הרושם הקדוש שנרשם בבשרם, ומפני כך לא יטוש ה' את עמו. ולמה, בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.

(ה) **פירוש הזוהר**: שנה והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, התורה נקראת ברית, וזה הרושם הקדוש נקרא ברית. ועל כן הכל נקשר זה בזה ולא נבדל זה מן זה.

(ו) ויש לרמוז בזה בפסוק (שמות כ"ט) ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי, סופי-תיבות שמה לבני ישראל יש אותיות מיל"ה, ובתיבת ונקדש בכבודי יש אותיות שד"י כידוע. (ס"ז).

וכך כתיב (תהלים כ"ג) גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, דבזוהר הקדוש (בראשית דף קפ"ט א') דרש פסוק זה כנגד יוסף וזה לשונו: יוסף אול בגיא צלמות ונחית לה למצרים שכינתא הות עמיה וכו'.

**השומר בריתו כראוי בכל פרטיה מרגישים ממנו ריח טוב
ונחמד כקטרת הסמים וכל מיני בשמים.**

איתא בזוהר חלק ב' (פרשת בשלח דף מד עמוד א) : ותאמר אל אישה^א
הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא, במה ידעה.
אלא הא אוקמוה חבריא, דשושיפא חוורא זריקת ליה
בערסיה, ולא חמת ביה קרי מעולם, ולא אעבר זבובא
בפתוריה.

הני מילי קשיין^ב. אי תימא דלא חמת ביה קרי, הא סגי אין
אינון בני נשא הכי בעלמא מה שנויא הכא, ואי תימא
דלא עבר זבובא בפתוריה, אמאי כתיב הנה נא ידעתי, וכי היא
ידעת ולא אחרא, והא כל אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הוו
ידעי.

אלא שפיר^ט קאמרת אבל הנה נא ידעתי, היא ידעה ולא
אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב

(ז) **פירוש הזוהר:** ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש
אלקים קדוש הוא, במה ידעה. אלא הרי העמידוהו החברים,
סדין לבן פרסה לו במטתו, ולא ראתה בו קרי מעולם, ולא עבר
זבוב בשולחנו.

(ח) **פירוש הזוהר:** אלו דברים קשים. אם תאמר שלא ראתה בו
קרי, הרי הרבה בני אדם הם כך בעולם, מה השינוי כאן. ואם
תאמר שלא עבר זבוב בשולחנו, מדוע כתוב הנה נא ידעתי, וכי
היא ידעה ולא אחר, והרי כל אלו שראו אותו אוכל בשולחנו היו
יודעים.

(ט) **פירוש הזוהר:** אלא טוב אמרה אבל הנה נא ידעתי, היא
ידעה ולא אחר מפני שהיא מציעה מטתו בשעה ששוכב בלילה,
ובשעה שעומד בבוקר. וזה שאומרים סדין לבן פרסה לו במטתו,
כך היה ובו ידעה. שדרך העולם כיון שקם בן אדם ממטתו, מעלה
הסדין שישן בו ריח מנוול. וזה בשעה שסלקה אותו סדין ממטתו,
היה מעלה ריחות כריחות גן עדן. אמרה אם לא שקדוש הוא
וקדושת אדונו עליו, לא עלה ריח קדוש כך.

בליליא, ובשעתא דקאים בצפרא. והאי דקאמרי דשושיפא
 חוורא זריקת ליה בערסיה הכי הוה ובה ידעה. דארחא דעלמא
 כיון דקאים בר נש מערסיה, סליק שופיפא דנאים בה ריחא
 מנוולא. והאי בשעתא דסלקת ההוא שושיפא מערסיה, הוה
 סליק ריחין (קכ"ז) כריחין דגנתא דעדן. אמרה אי לאו דקדישא
 הוא וקדושה דמריה עליה, לא סליק ריחא קדישא הכי.

(זוהר שמות דף מ"ד עמוד א')

מי שיש לו יראת שמים יש לו חוש הריח

איתא בספר יצירה¹ המליך אות לי ברוח וכו' ובזוהר (שמות דף
 צ"א עמוד א') נ"א רזא² למדחל מקודשא בריך הוא ולמנדע

(י) בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי
 שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר
 קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות
 איתא במסכתות קטנות (מסכת שמחות דרבי חייא פרק ב הלכה ג)
 וזה לשונו: שלשה בני אדם הם:

אחד עסוק בכסף ובזהב, ואחד עסוק בנכסים ובקרקעות, ואחד
 עסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים. זה שעסוק בכסף
 ובזהב, בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי
 שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר
 קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות.

וזה שעסוק בנכסים ובקרקעות, בשעת פטירתו הוא אומר תנו
 לי מנכסיי ומקרקעותיי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין
 לך בהם כלום שכבר קדמך הכתוב, ואמר לה' הארץ ומלואה תבל
 ויושבי בה.

זה שעסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים, אינו
 מספיק לגמור את הדבר עד שהמלאכים אומרים לו, הרי הן
 הולכין לפניך, שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים, למה, שסוף
 העין לבכות ולהוריד דמעות, הרשע בוכה שלא עשה תשובה,

דאית דין ואית דין, ואית אגר טב לצדיקייא, ופורעניות לרשיעיא בגין דרזא דילה ה' תתאה וכו'.

הרי כי מי שיש לו יראת שמים יש לו חוש הריח על דרך מה שנאמר במלך המשיח והריחו ביראת ה' שיהיה מורה ודאין. רצה לומר שירגיש מי שיש לו ריח טוב בודאי הוא ירא שמים, והשומר בריתו איתא לעיל שהוא יתד וקשר ליראת ה' וכו', ואיתא בפירוש הראב"ד לספר יצירה שם. כשחושב י"ב

והצדיק בוכה שלא עשה הטוב בכפליים ממה שעשה. יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה. העולם הזה דומה לערב שבת, והעולם הבא דומה לשבת, אם אדם מתקין לו מערב שבת, יש לו מה יאכל בשבת, ואם לאו אין לו מה יאכל בשבת.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליבשה, והעולם הבא דומה לים, אם אדם מתקין לו ביבשה, יש לו מה יאכל בים, ואם לאו אין לו מה יאכל בים.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליישוב, והעולם הבא דומה למדבר, אם אדם מתקין לו ביישוב, יש לו מה לאכול במדבר, ואם לאו אין לו מה לאכול במדבר.

דבר אחר, העולם הזה דומה לקיץ, והעולם הבא דומה לחורף, אם אדם מתקין לו בקיץ, יש לו מה לאכול בחורף, ואם לאו אין לו מה לאכול בחורף, שנאמר אוגר בקיץ בן משכיל נרדם בקציר בן מביש.

דבר אחר, העולם הזה דומה לחורף, והעולם הבא לקיץ, אם אדם חורש וזורע בחורף, יש לו מה לקצור בקיץ, ואם אין אדם חורש וזורע בחורף, אין לו מה לקצור בקיץ, שנאמר מחורף עצל לא יחרוש, לפיכך ושאל בקציר ואין.

(יא) ג, מתיבת אנכי ה' אלוקיך.

(יב) פירוש הזוהר: נ' סוד לירוא מהקדוש ברוך הוא ולדעת שיש דין ויש דין, ויש שכר טוב לצדיקים, ופורעניות לרשעים, מפני שהסוד שלו ה' תחתונה.

תיקון סדר תולדות הברית רעא

כחות כנגד י"ב שבטים חושב ריח כנגד יוסף, שבשעה שעמד
בנסיון יצא ריחו מסוף העולם ועד סופו.

(פרי צדיק)

וכן איתא במסכת עירובין (דף כ"א): "הדודאים נתנו ריח"
עתידין בחורי ישראל שלא טעמו חטא שיתנו ריח טוב,
שנאמר "הדודאים" וגוי ונאמר "ילכו יונקותיו ויהי כזית הודו
וריח לו כלבנון".

וכן איתא במדרש ר' תנחומא על הפסוק "אלך לי אל הר
המור", שאמר הקדוש ברוך הוא אל מלאכי השרת, ערב
עלי אותו הדם של ברית מילה, ממור ולבונה. וכן שלמה אמר,
"אלך לי אל הר המור", זה אברהם שנקרא מור, לפי ששמר
הברית עלה ריחו כמו ריח המור.

גם איתא בגמרא (סוטה דף מ"ט): מוריתנא ריחא דחנונותא, אמר
לו בני ריח טהרה יש בך, ועל כן כשיש לו חוש ריח
בשלימות מורה הוא שיש בו יראה וטהרה. ועל כן נאמר על
בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, נאמר עליהם, הדודאים
נתנו ריח.

ויהן לך האלקים [מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש

(תולדות פרק כ"ז פסוק כ"ח)

ראשי תיבות מילה. כי יעקב אבינו קיבל הברכות מאביו
יצחק וברך אותו בשביל שמירת היסוד דכתיב וירח
ריח בגדיו וגוי וכמו דאיתא בזוהר הקדוש שמי שהוא שומר
הברית מריחין ממנו ריח טוב ונחמד, ורמז לזה כתיב ואת
עורות גדיי העזים הלבישה על זה וגוי סופי-תיבות **מילה**.

וכתיב יראו את ה' קדושו (המה שלא פגמו בברית שנקראו קדושים), ואז
אין מחסור ליראיו, והוה להם פרנסה בשופי
וההצלחה. אבל כפירים המה הנכשלים בעון "**קרי**" כפיר עולה
בגימטריא "**קרי**" רשו ורעבו, (ויטב לב).

קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אחי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך

(תולדות פרק כ"ח פסוק ב')

סופי תיבות מילה. לפי ששלחו אותו לברוח מן עשו הרשע ושמא יפגע אותו בדרך ויהרגהו, או שמא לא ירצו ליתנו לו אשה, או שמא ילמוד מלבן הרשע מעשים רעים, לכן אמרה לו שזכות שמירת הברית יעמוד לו שינצל מעשו וכו'.

**על ידי שמירת הברית, כל נזקי' לא יכול
לקרבא ליה ולא יהיה נפקד מהם איש**

מצינו ביעקב אבינו ששמר הברית כתיב ביה ויחלוס והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו והנה ה' נצב עליו. ואיתא במדרש שהמלאכים נתקנאו בו על שראו דמות דיוקנו למעלה, ועל כן רצו לסכוניה, רצה לומר לחממו ולהביאו לידי פגם הברית. אבל וה' נצב עליו לשומרו ולא יכלו לנזקא ליה.

ועל כן כשצוה משה רבינו עליו השלום לבני לוי במעשה העגל עברו ושובו משער לשער והרגו וגוי' צוה להם קודם שימו איש חרבו על ירכו שיקבלו עליהם שמירת הברית ואחר זה עברו ושובו וגוי' כי כל נזקי' לא יכול לקרבא ליה ולא יהיה נפקד מהם איש כדאיתא בזוהר.

איתא במגלה עמוקות: ישראל שמשמרין את הברית אינן מתייראין מן ד' מחיצות שהם הד' מחיצות המקטרגים על ישראל והם נרמזים בראשי-תיבות ביאהל מיועד ייערוך איותו וגם בפסוק אלה מסעי בני ישראל בראשי-תיבות שהם בגימטריא **סקילה** וד' פעמים מחיצה בגימטריא **ברית**.

כתיב (שם ל"ג) והוא עבר לפניהם, והוא מרמז על השכינה כידוע, משום דמאן דנטיר ברית נזקיה לא יוכל לקרבא ליה וזה עיבירי ראשי-תיבות וגלי עמדה במישור. רצה

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רעג

לומר שמעולם לא פגם בו משום הכי הוא עבר לפנייהם לשומר מכל נזק. על כן כתיב שם הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותנו רצה לומר ראוי אנכי שבזכות זה יעמוד לי ששמרתי את בריתי כל ימי חיי, וירא אנכי אותנו אות הברית שלא אפגום בו חס ושלו, וכן היה מתפאר ואמר כחי וראשית אוני, ומשום הכי נתרצה לו הקדוש ברוך הוא ושלח לו חיילות מלאכים שברא כל ימיו ממצות שמירת הברית, משום הכי אמר עשו, מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי. (מגלה עמוקות פרשת

אמור, ועיין עוד בספר שערי אורה כי היסוד מכונה בשם זה, עיין שם באריכות).

בעזרת השם יתברך

השכר והעונש בשמירת עינים

שער

יסודי היהדות

ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה

קדושת העינים

כיון שראיי' פגם במדת הברית - דע מעלות שומרי הברית

א) בש"ס נדה (י"ג), אמר רב המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי דקמגרי יצר הרע אנפשיי. וגם הסתכלות כן. וכשמנדין אותנו בשמים, ארבעים יום אין תפלתו נשמעת, כמו שכתוב בזהר הקדוש פקודי (דף רמט:).

ב) והנה בזהר הקדוש (פרשת ויחי דף ר"ט:), דמזה נולדין מזיקין הנקראין נגעי בני אדם, והגם שמכל עבירה נבראים מלאכים רעים ומזיקין, כדאיתא בש"ס, דהעושה עבירה בורא לו מלאך רע, מ"מ אלו נקראין בניו, ולאחר מותו הולכין אחר מטתו ולא זזין משם עד שנוקמין ממנו נקמות גדולות בתמרורי

רעד **תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית**

תמרורין, רחמנא ליצלן. ולא זזין משם עד שנתקן האדם, בצרות רבות ויסורי גיהנם, וכל מיני גלגולין בישינ רחמנא ליצלן. ולכן הזהיר האר"י ז"ל, שכל שלא תיקן פגם היסוד, לא ילך על קברים, שלא יתדבקו בו אותן נגעי בני אדם חס ושלוס.

(יסוד צדיק, פרק ה').

ג) בזוהר הקדוש (שלח דף קנ"ח), דהפוגם בברית חס ושלוס, אין לו חלק באלקי ישראל.

ד) ביסוד צדיק (פרק ה'), כתוב דמהאי טעמא נקרא ברית מילה יסוד, מפני שהוא יסוד הראשון ומצוה הראשונה של בר ישראל, כמו שאם חס ושלוס הורסים יסוד הבית נחרב כל הבית, כן אם פוגם בברית חס ושלוס, מהרס היסוד, ונחרב כל כח נשמתו ונחשך כפחם ושולי קדירה חס ושלוס.

ה) בזוהר הקדוש (בראשית ת.), דהפוגם ברית, מושכין ל"י מלאכי חבלה לגיהנם. וקשה וכי בשביל שאר עבירות אין יורד לגיהנם. אולם בספר אור החמה (לבעל חסד לאברהם - אזולאי), דנוטר הברית י"ל להקדוש ברוך הוא דרכים אחרים לטהר אותן, שלא יצטרך לבירור זה הקשה והמרור אש הגיהנם, ומטהרין אותו מחטאיו באופנים אחרים הקלים יותר. אבל הפוגם הברית חס ושלוס בעל כרחו יורד לגיהנם ונדון אגב זה על יתר העבירות בגיהנם, א"כ פגם הברית גורם להכביד עונשי יתר העבירות ג"כ רחמנא ליצלן. אבל השומר הברית כדבעי אין יורד לגיהנם (יסוד צדיק פרק ה').

ו) בספר הקדוש זרע קודש, דהקליפות הן בדמות כלב וחזיר שקשין מכל הקליפות רחמנא ליצלן, ואחר מותו מתגלגל בכלב וחזיר רחמנא ליצלן.

הליכה לדרך

א) ביסוד צדיק (פרק ה'), דתיכף בהסתכלותו במקום האסור או בדמות אשה זרה נבראת מזה קליפה גדולה ונוראה ומלאך

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רעה

רע מכל ראוי בפני עצמה ממש ... ובורא על ידי זה קליפות טמאות בלי שיעור וחקר, ומלאכי חבלה המוכנים לפרוע ממנו, ואילו ראה אדם אותם, הי' מת תיכף מפחדם ומוראם. והמה בעוונותינו הרבים עומדים כרוצחים גם בחייו לצערן בכל מיני צער, חולאים, פגעים, צער גידול בנים, ברוחניות וגשמיות, פרנסה בעמל ותלאה, ולחטוף גם מצותיו שעשה, וכל שכן מה שעושים עמו אחר פטירתו חס ושלוס, עד כאן.

ב) וכלפי אותן שמרגיעין רוחן מן העונש החמור המעותד, כי יסבול כמו האחרים, יש תשובה הגונה. הלא בחורבן העולם השני סבלו מיליאנים, ומי שהיה ביכלתו ברח להנצל, ולא הרגיש שום איש שאבד משפחתו, שלא מזיק לו כי גם אחרים סבלו כן.

שמירת העינים

רושם הנעשה בנפש

א) כל דבר שאדם מסתכל, יצטייר הדבר והציור ההוא בשכלו, ונמצא כשיבוא להתפלל או לעסוק בתורה, יצטייר בשכלו צורות הגשמיות ההם שראה, ונמצא פגם ובלבול במחשבה, ולא יוכל לכוון כראוי, כי העינים אינן רואות אלא מכת הנשמה, ונמצא כח הנשמה יוצא לחוץ וקולט הדבר ההוא, ומתדמה במוח הדמיון, ואם יהי הדבר שהסתכל ערוה, הרי הכניס ערוה במקום גבוה (ראשית חכמה - שער הקדושה, פ"ח).

ב) בת העין (פיי - השחור שבעין) הוא כאספקלריא מזדככת ונחקקת אותה הצורה בנפש הרואה (דברי חיים - חנוכה, דף ל"ג - ד"ה בגמרא, ודף מ.).

ג) הנה מבואר, שחוש המובחר באדם הוא הראי, שבו מבחין הדברים על בוריין ונרשם בנפשו המראה שרואה, ולזה עושה הרגשה נפלאה בנפש. מה שאין כן בשארי החושים (ד"ח - יתרו, ד"ה

במדרש).

רעו **תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית**

ד) כיון שהאדם ממציא עצמו לראות בדברים האסורים ובנשים זרות, אז **מכניס עצמו לטומאה גדולה** (קב הישר - פ"ב).

ה) כל המסתכל באשת איש, מכשיל ומכחיש כח יצרו הטוב, והודו נהפך עליו למשחית (בית יוסף - אבן העזר סימן כ"א, בשם רבינו יונה).

ו) המסתכל בעריות הוא פגם גדול, שפוגם בחוש רוחני העליון, וגדול עונשו מאד, ובא בגלגול ראה, כמו שכתב רבינו האריז"ל (חיד"א - בפתח עינים, סנהדרין דף צ"ג).

ז) חוץ לזה הוא (הסתכלות בשווקים וברחובות) ראשית כל החטאים והפשעים, כי תיכף בראותו דבר שהוא שלא בקדושה, יכנס ארס החמדה בלבו, כי זה קשור בזה (שער התפלה - שער ניפול, ד"ה ולמול).

איסור הסתכלות

א) על ידי הסתכלות, כבר יש ליצר הרע שליטה בהאדם (צ"ח - ברכות ה.).

ב) יש אומרים, דדרך העברה מותר להסתכל באשה, ואינו נראה. אלא כל הבטה בעולם באשת איש אסורה (פתח עינים לחיד"א - עבודה זרה כ:).

ג) איסור גמור להסתכל בנשים, לבושיהן ותכשיטיהן (עבודת הקודש לחיד"א - צפורן שמיר, אות פ"ג).

ד) ההמון חושבין איסור הסתכלות למדת חסידות, חלילה וחלילה לשמוע דבריהם (דרך פקודין - לא תעשה ל"ח).

ה) בני אדם שאין נזהרין בעת לוית המת ומסתכלין בנשים בלויי או בחזרה, זהו הגורם לרוב העולם להסתלק לפני זמנם. והנזהר מאריך ימים (זוהר הקדוש - חלק ב', קצ"ו:).

ו) המסתכל במראה (שפיגע"ל) להתקשט ולהתנאות, הרוח מתלבש בדיוקן ומזיק לו במותו וגורם רעה לעצמו (יערות דבש - ח"א, דרוש ב').

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רעז

ז) תכלית הנאה לאדם בעולם הבא, על ידי עינים רוחניים שלו. הפוגם בעולם הזה עיניו, נפגם עיני נשמתו (עוד יוסף חי - ואתחנן, ש"א - ד"ה ולכן).

ח) המסתכל באשה באיזה אבר שיהי, לזון עיניו ממנו, כאילו מסתכל בתורף (מהר"ל - בנתיבות עולם, נתיב הפרישות - פ"ב).

ט) מי שאינו רואה פני נשים, בפרט בין אנשים אחרים, שהכל מסתכלין והוא אינו מסתכל, "יזכה לרב טוב הצפון לצדיקים, ועיניו תשבע מזיו השכינה". (ספר חסידים - סימן ט').

מעלת העינים - ופְּחָה הגדול

א) כל משכיל על דבר זה, יבין חומר המסתכל בנשים ובעריות ויעצום עיניו מראות ברע, כי יש כח גדול בחוש הראות, והתנאים מייסדי התלמוד וחכמי המשנה, בהיות כי שמרו זה החוש, ולא פגמו מעולם את עיניהם, הי' להם כח גדול בזה החוש, עד שהיו ממיתים את הרשעים בהבטה לבד, כמובא בש"ס פעמים רבות, "נתן עיניו בו ונעשה גל עצמות". (ספר הברית - ח"א, מאמר י"ד - איכות החל).

ב) העיינין הם במדריגה היותר גדולה והמובחרת משאר כלי החושים (באר משה - בא, ד"ה ויאמר ד').

ג) הסומא אינו בגדר אדם ופטור מכל המצוות, דעיקר אדם הוא הראי' (יסוד צדיק עינין שם).

ד) עינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד, ואם הי' האדם זוכה לעינים כשרים, הי' יודע דברים גדולים (ליקוטי מהר"ן - ח"א, דף רנ"ד).

לא יעשה מצוה - אם יכשל בהסתכלות

א) כל מצוה שבאה עבירה על ידה, מוטב שלא יעשה המצוה, כמו מצוה לשמח החתן. ואם יש שם פריצים, ויודע שבלא

רעת תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

פריצות לא יהי, או אינו יכול להיות בלא הרהור, או אינו יכול להיות שלא לראות בנשים, אל יהי' שם. (ספר חסידים, שצ"ג).

ב) הרב (שיש לו תלמידים באי ביתו), יעשה בית המדרש מצד אחר, שלא יסתכלו הנכנסים והיוצאים, באשתו או בבתו או בכלתו, דאם לא כן הרי מצות תורתו באה בעבירה (ספר חסידים, תקצ"א).

ג) בזמן הזה יכולין לקבל מציאה גדולה על ידי הזהירות בהסתכלות של מקום האסור. דבכל מצוה, הזהירין מתחלקין בהשכר של האינס זהירים. ובזה מעט מזעיר הן הנוהרין, ונשאר לכל אחד שכר, נגד מיליאנען אנשים יהודים שאין זהירין בעוונותינו הרבים.

להזהיר הנשים שלא ישבו בחוץ - מקום הליכות אנשים

ד) אני כמה פעמים עשיתי תגר עם נשים היושבות בפתח החצרים לרוח היום, וכל עובר ושב מסתכל בהן, כתאות יצרו רחמנא ליצלן (שבט מוסר, פרק כ"ז).

לחנך הבנים

ה) דבר הנוהג תמיד, ויצרו מתגבר עליו, ואין יכול לעמוד בפניהם, אלא אם כן מילדותו החזיק בהם, כגון שלא לראות בנשים. לכן יחנך אדם בניו באלה בקטנותם, ואז גם כשיזקין לא יעזבם ולא יניחם (ספר חסידים, סימן י').

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רעט

חיזוק גדול מול הנסיונות לשמירת עינים

מתלוצצין עליו ומתבייש – זוכה למעלות היותר גדולות
– להוכיח אחרים – להחינוך מילדות – גם מעוברת
תזהר.

כשמתלוצצין עליו בני אדם:

- (א) כל שיודע שעושה המחוייב, אל יבוש מפני המלעיגים עליו,
וגם לא יתקוטט עמהם (או"ח סימן א' סעיף א').
- (ב) ואפילו הכל מלעיגים עליו ומביישים אותו ואומרים
דברים לצערו ומזכירין לפניו מעשיו הרעים, לא יעזוב
האדם את חסידותו מפני הליצנים, ויעלה על לבו שיהא לו
זכות גדול על ידי זה וצדקה תחשב לו אשר מתבייש, ועל
ידי כן יראת ד' טהורה נכנסה לו בלבו ומטהרת לבו וגופו
מכל דבר רע, ומסייעין לו מן השמים להחזיקו ביראת ד',
ומזמנין לו לעשות תשובה שלימה (ספר חסידים, סימן ז').
- (ג) כאשר בן אדם בא לטהר עצמו, מסייעין לו משמיא
בנשמה קדושה (זוהר הקדוש נח סב.).
- (ד) לפום צערא אגרא, וככל שמצטער שכרו הרבה יותר (ועיין ב"ק
ל"ח. עה"כ ראה ויתר גוים).
- (ה) עיקר חוזק החסידות מתחילה ועד סוף, אע"פ
שמתלוצצים עליו אינו מניח חסידותו וכוונתו לשמים
ואינו רואה פני הנשים (ספר חסידים, סימן ט'). כשמביישין אותו
ומלבינין פניו ואינו פותח פיו לענות, לעתיד לבא פניו
מבהיקין ויזכה להיות ?? כתות המקבלות פני השכינה
ונהנות מזיו השכינה. (נעיין שבת פח., ויקרא רבה הל' ד', ספר חסידים או' י').

(ו) כשעשה אדם עבירה ומתבייש בה, מוחלין לו על כל עונותיו (ברכות י"ב), וכל שכן אם הגיע לכך על ידי עסק של מצוה, שנמנע מהסתכלות, ועל ידי כן מבזין אותו.

(ז) זהו טבע של קלי הדעת, שכל דברים כהללו נראה בעיניהם כדברי שטות, ואם ידברו באזניהם ילעיגו למו, וגם שלמה המלך ע"ה, כשכתב ספר משלי, לא כנגדן כתבו, כי אילו הי' מדבר באזניהם כל חכמתו לא היתה מועלת להיטיב לבם להשיבם, אלא כנגד הצדיקים החפצים בדבר ד', שיראו ויבינו וישכילו (ספר חסידים סימן א').

זוכה למעלות היותר גדולות:

(א) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי' בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, **והכל מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן ט').

(ב) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

(ג) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראיית אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והיי נמנע גם בשביל הבושה (דרך פיקודין, בהקדמה).

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רפא

תוכחה לאחרים:

- (א) מצוה להוכיח כל אחד מישראל המתעצל, ואם לא הוכיח נענש עליהם (שבת נד:; זוהר הקדוש תזריע - פנחס). והוא בכלל ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת (רמב"ן פ' תבא).
- ולא ישא פני זקן וגדול, ואפילו תלמיד לרב. (בי"מ ל"א, רמב"ם ה' ת"ת בה"ט, מ"א סימן קנ"ו, ספר חסידים סימן ה').
- (ב) חייב המוכיח ליישר דרכיו קודם שיוכיח תבירו, דאם לא כן לא יקבל ממנו תבירו. שכך אמרו, קשוט עצמך ואחר כך אחרים (סנהדרין ח', ספר חסידים סימן ה').
- (ג) אופן התוכחה כפי מדותיו של תבירו, אם הוא אדם נוח יוכיחנו בנחת, ואם הוא קשה יוכיח אותו נגד מדותיו, וימשיל לו משלים ויביא לו רא"י להשיב דעתו אל רצונו (ספר חסידים סימן ה').
- (ד) מוכיחו בסתר ובנחת, שלא יקשה ערפו ולבבו, ואם לא קיבל, מוכיחו ברבים, ויעשה כל הפעולות, עד שיכה אותו ויבזו אותו ויקללו אותו (ספר חסידים סימן ה', ועיין ברי"ע שם, ואו"ח תר"ח, וברב"י שם או' ז', ושו"ת חיים שאל מ"ג).
- (ה) המוכיח תבירו, אפילו לא קיבל, לוקח המוכיח זכיות של הרשע שלא קיבל תוכחתו. (גר"א משלי).
- יתרגל מילדותו ומבחרותו (חינוך לבנים).
- (ו) ראיית נשים, שיש על זה יצר קשה, נוהג תמיד, ויצרו מתגבר עליו, אין יכול לעמוד בפניו, מילדותו החזיק בהם לכך, יחנך בניו באלה בקטנותם, גם כי יזקין לא יסור ממנה, דכשיחזיק האדם בתורה מצוות ומעשים טובים, קשה לפרוש מהם אחר כך (ספר חסידים או' י').

רפב תיקון השכר והעונש בשמירת עיניסהברית

ז) מי שעושה תדיר, ובלבו לנהוג כן כל ימי חייו, ומרגיל בניו הנשמעים לו לעשות, כאילו גם אחר מותו מתנהג כן. (ספר

חסידיים תתרט"ב).

ח) תזהר אשה מעוברת, שלא ללכת וגם לא להסתכל במקום עבירה, כי מזיק להעובר (מעבר יבק – מאמר שפתי צדק).

ט) תזהר שלא ליכנס במקומות טומאה ובמקומות שיש ריח רע, לפי שהולד נוצר כפי ראות עיניה (שבט מוסר פרק כ"ד).

בעזרת השם יתברך

סדר ויצא

וייקץ יעקב משנתו ויאמר "אכן יש ה' במקום הזה"

ואנכי לא ידעתי

(ויצא פרק כ"ח פסוק ט"ז)

בגימטריא ברית. "יש" בגימטריא ש"י, כמנין קר"י, כי השומר ברית זוכה לש"י עולמות. והרמז בזה כדאיתא בתיקוני זוהר (תיקון עשרין ותריין) מאן גרים לאנהרא לה ולאשתמודעא בה לקודשא בריך הוא מאן דנטיר ברית ורזא דיליה זה השער לה' צדיקים יבואו בו וכו'. איהו זכאי בשכינתא וירית לה וסליק בה למלכא דאיהו עמודא דאמצעיתא דאיהי מלך ואיהו מלכות דילה. ודבר נפלא אנו רואים בזה כי "לה' צדיקים" בגימטריא ש"י שהצדיקים שומרי ברית זוכים לש"י עולמות, (בית יצחק).

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה

ואנכי לא ידעתי

(ויצא פרק כ"ח פסוק ט"ז)

בגימטריא ברית. כי המשקר ופוגם בריתו כאלו משקר בכל

התורה ומשקר בשמא קדישא ואנכי ה' אלוקיך

לא ידעתי, (ועיין מדרש תלפיות למה העונש כל כך חמור במוציא זרע לבטלה

כי הוא אינו מאמין באנוכי, כי רק ה' רואה מה שעושה, ועל ידי זה הוא כופר

בה').

אם אדם אינו שלם במדת היסוד, לא יוכל להיות לו מוח

לחקור בהשגות גדולות ורוממות השם יתברך

כי יסוד עולה עד הדעת אם אדם אינו שלם במדת היסוד, לא

יוכל להיות לו מוח הדעת לחקור בדעתו בהשגות גדולות

ורוממות השם יתברך, לפי שאם אינו שומר הברית כדבעי למיהוי, הרי הוא פגום במדת היסוד, ממילא לא יכוין אל האמת. ולכן צריך להיות חרב מונחת בין ירכותיו שקאי על נטירת הברית. ולכן נסמכו ברכת תקע בשופר השיבה שופטינו וכו'. לפי שבסוף ברכת תקע אנו מתפללין על תיקון הברית כידוע, ואחר כך השיבה שופטינו כבראשונה דעל ידי תיקון הברית נזכה להיות לנו שופטים צדיקים ודייני אמת. ואחר כך הסמיכו ברכת המינים משום דעל ידי פגם הברית נופלים ספיקות באמונה ובאים לידי כפירה (וכמו במאכלות אסורות, עיין מכתבי הרמב"ם², מובא בדגל מחנה אפרים פרשת עקב), ולכן אנו מתפללים

(א) מעשה נורא מהרמב"ם אודות אנשי מדינה אחת שכפרו בתחיית המתים מן התורה מפני שנטמטמו במאכלות אסורות בא וראה מה שכתב הרמב"ם ז"ל, הובא בספר הקדוש צפנח פענח ובספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת עקב), ששמע מהבעל שם טוב זי"ע, שפעם אחת שאלו אנשי מדינה אחת (בצפנת פענח פ' יתרו, כתב, וחתמו על שאלה זו כמספר ע' אלף). במכתב להרמב"ם ז"ל על תחיית המתים לומר להם מן התורה. ומה שדרשו חז"ל בגמרא מן הפסוקים, אמרו שיש לדורשם באופן אחר. ולא רצה להשיבם הוא בעצמו דבר, אך אמר לתלמידו ר' שמואל אבן תבון שהוא ישיבם.

וזה תוכן דבריו בקיצור על פי חכמת הטבע, כי מכל מיני מאכל ומשקה נעשה דם, ומהדם יורד אל הכבד, ומהכבד עולה הברירות אל הלב, ומהלב יורד המובחר והדק אל המוח, ושם שורה השכל וחיות של האדם. ומי ששומר עצמו ממאכלות המותרות והאסור והטמא, נעשו דמיו צלולין וטהורין, ויש לו לב טהור, והמוח והחיות שלו נעשה חיות טהורות להשיג אמיתית החיות שהיא אלקות של כל העולמות המחיי את כולם. ומי ששומר עצמו יותר, ומקדש את אכילתו עפ"י דרכי ד' ותורתו, נעשה מזה בנין אב, והוא השכל לכל רמ"ח איבריו ומתקדשים ומתטהרים.

דעל ידי תיקון הברית יעקרו המינים מן העולם. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום "כי כסלי מלאו נקלה", לכן כסלי (הם מחשבות) מלאו נקלה זהו קלות וספיקות באמונה, לפי שאין מתום בבשרי, שאין לי שלימות באות ברית קודש, ואמר זה בעד כללות נשמות ישראל.

(בני יששכר דובר שלום)

ואם יעבור עבירה בעין להסתכל בעריות בדבר איסור יסתם עין הנשמה

אברי הנשמה נתונים בתוך אברי הגוף, ואם יעבור עבירה בעין להסתכל בעריות בדבר איסור יסתם עין הנשמה, ואינו רואה סודות התורה. והספר לפניו ונתכסה בקליפה,

וכן להיפוך חס ושלום, נעשה בנין אב שכל עקור ומעופש בדעות זרות, וחיות שלו נעשה בחינת מת, והוא אבי אבות הטומאה וכו', ורמ"ח איבריו נטמאים וטמא טמא יקרא לכל דבר, ונעלם ממנו אמיתת החיות שהיא אלקות של כל העולמות, ונטמא ונפול לדיעות זרות ואלהים אחרים, הם אלילים אלמים מתים וזבחי מתים יקראו להם.

לכן התנאים ואמוראים ובעלי המדות וחכמי המשנה הם שמרו נפשן שלא יתגאלו בפת בג הזקן וביין משתיו, ולכן האירו שכלם והיו שורה עליהם רוח הקודש, לפרש כל מאמר סתום בדת התורה הקדושה, כי שרתה עליהם כח אלקי, אשר הוא ואורייתא כולא חד ואור נשמתם גם כן הוא חוט המשולש אשר לא ינתק לעולם ולעולמי עולמים. אבל אנשים הללו בודאי טמאים ונטמאו דמם, ומשם לבם ומוח שלהם נטמטם במאכלות האסורות והטמאות, ולכך החיות שלהם נוטה למינות ואפיקורסות, ולא יכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמרינו הבנויים על פי שכל אלקי עולם ומלך עליין. והואיל והעיזו פניהם ויצאו לחוץ, פתאום יבוא עליהם הכורת, וכרות יכרתו אותם וכל אשר להם. וכך עלתה להם, כי לא היו ימים מועטים עד אשר בא עליהם מלך גדול והרג אותם ובזז כל אשר להם, עד כאן תוכן דבריו.

ואינו רואה הרוחניות, וכן האזן יתחרש האזן הרוחני ולא ישמע הדברים הרוחניים, וזה שאמר אל תפנו "אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם", לעצמכם שלא תהיו כמו הצלם שעושים להם ולא יראו.

(חסד לאברהם עין הקורא, נהר ס"ח)

שומר הברית זוכה לגילוי רזין דאורייתא

איתא בזוהר (ח"ג דף מ"ג ע"א) על פסוק **סוד ה' ליראיו**, רזא עילאה דאורייתא לא יהיבה קודשא בריך הוא אלא לאינון מארי דחילא חטאי, מאן אינון דחילי חטאי אלן אינון דאתחזיין לאתגליין רזין עילאין קיימא קדישא דאיקרי סוד ה' ברית קודש וכו' שמע מינה מאן דאתאחיד ושמר הברית

(ב) הצדיקים הקדושים במלחמתם הגדולה להציל את עם ישראל מכלי" חס ושלו'.

א' הבעל שם טוב הקדוש ראה הגזירה הנוראה של אושוויץ וניסה לבטלה

מכתב שכתב הצדיק הקדוש מורינו ורבינו רבי ישראל בעל שם

טוב זי"ע לחבירו הרב הקי' מי **מרדכי מטלוסט זי"ע**

[בן גילו הצדיק נסתר" - כך כתוב בכמה מכתבים מהבעש"ט זי"ע אליו]

באגרת הקודש [דף קעב] [יג], מכתב ס' [נו' 183]: [נדפס בספר "התמים" - יצא

לאור בווארשא י"ב לחודש תמוז שנת תרצ"ו - חוברת רביעית] וזה לשונו:

ב"ה, אור ליום ג' ראה **ת"ק טי"ת אושפיצין**,

לחברי הרב הקי' מי **מרדכי מטלוסט**

למע"ש (למען שמו) תיכף לבוא כי רואה אני דברים לא

טובים על הקהלה, וטובים השנים מן האחד ונמתיק סוד, "וסוד ה'

ליראיו, בטחוני חזק שתכף תבוא לפה תקח אתך הכתבים

הידועים לך ממורינו הקי' נ"ע כי נחוצים הם לי. חברך דו"ש

באהבה נאמנה.

ישראל בע"ש מטלוסט.

הקודש זכה לסוד ה', לכן זר"ע בגימטריא ז"ר ע', ר"ז סו"ד. גם זרע גימטריא קבלה חכמה בינה.

כל רזא דחכמתא דאורייתא יוצאין מיסודות חכמה ובינה ואינו יכול להשיג את הסודות האלו אלא אחר תיקון פגם הברית מפני שהוא פגם בחזרים העליונים ובמסתרים עמוקים וטמורים והצינורים הממשיכים ממוח דרך ח"י חוליות השדרה עד הברית, לכן אינו יכול להשיג הרזין טמירין היוצאין מן היסודות העליונות, (זרע קודש).

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש.

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים

(ויצא פרק כ"ח פסוקים כ"ב-כ"א)

מידת היסוד נקרא שלום.

אדם שעושה מצוה במסירת נפש

ומתקן חותם קודש זוכה לברית שלום

ברש"י בראשית (פרק כ"ח פסוק כ"א) וזה לשונו: **ושבתי** - כמו שאמר לי (פסוק ט"ו) והשיבותיך אל האדמה. **בשלום** - שלם מן החטא, שלא אלמד מדרכי לבן. **והיה ה' לי לאלקים** - שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף, **שלא ימצא פסול בזרעי**, כמו שנאמר (פסוק ט"ו) אשר דברתי לך וכו'.

כתיב (פרשת במדבר כ"ח) בקנאו את קנאתי ראשי-תיבות **אבק. אות ברית קודש.** השיב את חמתי. דהנה גימ"ל

מילואים בשם אהיה גימטריא חותם^ג. ואם פוגם בריתו, נהפך חותם לחמת, ופינחס השיב את חמתי הפך את החמת לחותם, על ידי שקנא את קנאתי קנ"א גימטריי ג' מלואים של אהיה ועל כן זכה לברית שלום. דמדת יסוד נקרא שלום והוא תיקון יסוד ומלכות הויה ואזני ביחד גימטריא שלום עם די אותיותיו. **וכן כל אדם שעושה מצוה במסירת נפש ומתקן חותם קודש זוכה לברית שלום יסוד הויה וא-דני.**

(תורת חיים)

חותם בגימטריא 454 - ג' פעמים א-ה-י-ה במלואו עם הכולל גימטריא 454

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים
וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך

(ויצא פרק כ"ח פסוק כ"ב)

במדרש זו המילה, כי המעשר מן תתן היא פי"ה גימטריא מילה. **וכל** היא מדת יסוד שיהיה מרכבה ליסוד דקדושה, (מדרש, ועיין מדרש תנחומא פרשת בשלח סימן י').

וללכן שתי בנות שם הגדלה לאה **ושם הקטנה רחל ועיני**

לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה

(ויצא פרק כ"ט פסוקים ט"ז-י"ז)

סופי תיבות **מילה**.

רחל אולידת^ד תרין צדיקים והכי אתחזי, הא שמטה דבין תרי צדיקי יתבא לעלמין דכתיב (תהלים ל"ז) צדיקים

ג) ג' מילואי אהיה כזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה. אל"ף ה"א יו"ד ה"א, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, שעולה בגימטריא חותם עם ג' שמות הכולל, והוא חותם הברית.

ד) פירוש הזוהר: רחל הולידה שני צדיקים וכך ראוי, הרי שמטה שבין שני צדיקים יושבת לעולמים שכתוב צדיקים יירשו

יירשו ארץ, צדיק לעלא וצדיק לתתא. צדיק לעלא, מנה נגדן מין עלאין. צדיק לתתא, מנה נבעא נוקבא מיא לגבי דכורא בתיאובתא שלים. צדיק מסטרא דא וצדיק מסטרא דא. כמה דדכורא לעלא יתיב בין תרי נוקבי, הכי נמי נוקבא לתתא יתבא בין תרי צדיקי. ועל דא יוסף ובנימין תרין צדיקין נינהו. יוסף זכה למהוי צדיק לעלא, בגין דנטר את קימא. בנימין איהו צדיק לתתא. לאתעטרא שמטה בין תרי צדיקי, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

וכי בנימין^ה צדיק הוה, אין. דכל יומיו לא חטא בהאי את קימא, ואף על גב דלא אזדמן ליה עובדא כיוסף. אי הכי אמאי אקרי צדיק. אלא כל יומיו דיעקב הוה באבלא דיוסף, לא שמש ערסיה. ואי תימא דכד אתנטיל יוסף מיעקב רביא הוה ולא נסיב, ואת אמרת דלא שמש ערסיה, אלא אף על גב דאזדוג, לבתר, לא בעא לשמשא ערסיה.

(זוהר פרשת ויצא דף קנ"ג עמוד א')

ואיתא בזוהר חדש (חלק ג' מגילת רות דף ל"ה עמוד ב'): עיר הקדש קרתא קדישא לגבי הקדוש ברוך הוא [קטנה כד"א אחות לנו קטנה. אחות הה"ד אמור לחכמה אחותי את. זו כנסת ישראל והיא קטנה ונקראת קטנה] שנאמר ושם הקטנה רחל [ובגין כך עיר קטנה]. ואנשים

ארץ, צדיק למעלה וצדיק למטה. צדיק למעלה, ממנו נמשכים מים עליונים. צדיק למטה, ממנו נובעת הנקיבה מים לגבי הזכר בתאווה שלמה. צדיק מצד זה וצדיק מצד זה. כמו שהזכר למעלה יושב בין שתי נקבות, כך גם הנקיבה למטה יושבת בין שני צדיקים. ועל כן יוסף ובנימין שני צדיקים הם. יוסף זכה להיות צדיק למעלה, מפני ששמר אות ברית. בנימין הוא צדיק למטה. להתעטר שמטה בין שני צדיקים, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

(ה) פירוש הזוהר: וכי בנימין צדיק היה, כן. שכל ימיו לא חטא בזה אות הברית, ואף על פי שלא נודמן לו מעשה כיוסף אם כך מדוע נקרא צדיק. אלא כל ימיו שיעקב היה באבל של יוסף, לא שמש מטתו.

בה מעט אלו האבות. בא אדם הראשון ירדה עמו שכינה ושרתה בתוכו. חטא אדם הראשון ונסתלקה ממנו. בא נח והורידה לארץ. חטאו דור המבול ונסתלקה מן העולם. בא אברהם והורידה באו אנשי סדום ונסתלקה [לפיכך ואנשים בה מעט להתקיים עמה בעולם. זמן מועט היו ולא נתקיימו בה הרבה]. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה דא פלוני. [רצה לומר שר של עשו] ומצא בה איש מסכן חכם דא יעקב שבמסכנות היה בזמן שחטאו [בניו ביוסף] ונמנע השפע ממנו ונתפרשה מטרוניתא ממנו. ומלט הוא את העיר בחכמתו דא משה. מהו וסבב אותה, **שמתעסק פלוני שיחטאו ישראל בגלות בשביל להתעכב המטרוניתא בגלות, דכתיב עמו אנכי וגוי**. דבר אחר עיר קטנה דא ציון ואנשים בה מעט אלו ששת ימי בראשית ובא אליה מלך גדול וסבב אותה דא פלוני **ומצא בה איש מסכן דא משיח בן דוד שנאמר** [בז] **עני ורוכב על חמור ונאמר הצדיק אבד**. כל זמן שלא יבא עליו השפע. ועליו נאמר ונהר יחרב ויבש. חמור דא סמאל (נוסח אחר ישמעאל) חכם דא משיח בן דוד, ועליו נאמר ומלט הוא את העיר בחכמתו שיהיה (צריך לומר: שיחיה) גואל משיח בן אפרים ודא הוא פרוקא מלעילא.

דבר אחד עיר קטנה זו תיבת נח, ואנשים בה מעט אלו נח ואשתו ובניו, ובא אליה מלך גדול דא יצר הרע שסיבב לה, ומצא בה איש מסכן חכם דא נח, **ומלט הוא את העיר בחכמתו דא אברהם** שבעבור אברהם שעתיד לבא, מילט את התיבה בחכמתו ומלטו נח ובניו.

דבר אחר עיר קטנה זו ירושלים שהיא בזמן הזה קטנה **וחריבה**, ואנשים בה מעט מעטים הם היהודים שיש בה, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ודא הוא מלכא מבני עשו דאתמר עליה בדניאל (דניאל ב' והם ג' פסוקים) שקוהי די פרזל וגוי די מרעע כל אלין תדיק ותרוע, די מלכיא וגוי תדיק ותסף כל אלין מלכוותא. **ובזמן שהוא סיבב בירושלים מצא בה איש**

מסכן חכם דא משיח ראשון ומלט הוא את העיר בחכמתו דא משיח אחרון.

דבר אחר עיר קטנה דא אורייתא, ואנשים בה מעט ולמה היא קטנה והכתיב (איוב יא) ארוכה מארץ מדה וגוי אלא משום דאנשים בה מעט הם ובא אליה (מלך גדול וסבב דא סמא דמותא דסבב לה ומצא בה איש מסכן דא דוד. חכם) דא שלמה המלך עליו השלום דאתקין לה שרגא, ואנהיר לה בנהירו במשליו וספריו, ומילט הוא את העיר בחכמתו מידא דאפיקורסים ומינים דאיהו אתקין אזנים לתורה, דתנינן עד לא אתא שלמה הות אורייתא כקלחת דלית לה אזנים, ומאן דקרב בהדה איתוקד, כיון דאתא שלמה ועבד לה אזנים ואשתיזבון בני עלמא בעצתיה, יהב בההיא עיר כביכול שזיבותא ובמה בחכמתו, וכל דא (בגין) תיקונא דאתקין ואשתדלותא דאשתדל אבתרה ההוא מסכן דאיהו דוד, דלאו אית בר נש דאשתדל אבתרה כדוד מלכא, ותנינן יאות הוה דוד מלכא לאתקיימא בעלמא מאה שנין דאלמלא אתקיים איהו מאה שנין איהו הוה מתקן לבוצינא תקונא תקיף דלא אתעדי לעלמין, ולא אתחריב בי מקדשא, אבל כמה (גריעו) [גרימו] אינון שני דלא אתקיימו. ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, זה אדם הראשון דיהיב ליה משנוי רק עי' שנין, ואדם לא זכר ליה בשעה שבא סמי"ך מ"ם ורכיב על [נחש כ]גמל, וסבב אותו, שחטא לא זכר את דוד שבמסכנותא להוי על זה העון שנחשב סבב לחוה וסמאל לאדם הראשון, וסמאל לא הוה ליה כח דיהפוך לאדם עד שבא נחש, והפך לבה דחוה וחוה הפכה לבו של אדם וחטאו שניהם, ועל דא אמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל וכו'.